

УДК 75+7.047 «18» (477)

СИМВОЛІЧНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ У ПЕЙЗАЖНОМУ ЖИВОПИСІ ХІХ СТ.

Студ. Т.С. Бойчук, гр БХФ-3-15

Наук. керівник ст.викл. Н.В.Пархоменко

Київський національний університет технологій та дизайну

Природне довкілля розглядається як вагомий чинник, що значно вплинуло на формування світогляду українців та символічного образу України ХІХ ст. Український пейзажний живопис завдяки міжетнічній комунікації та новітнім стилям став справжнім художньо-символічним ретранслятором епохи.

Живописці цього періоду зображали історичний реалізм народного життя у безпосередньому зв'язку природного довкілля і людського побуту. В їхньому творчому доробку краєвид є не лише художньо-образним тлом, на якому побудована композиція, але й компонентом, що підсилює змістові та емоційні лінії мистецького твору. «Картини з України» малювали як вітчизняні, так і зарубіжні художники, які були певним чином пов'язані з нею. Український пейзажний живопис завдяки міжетнічній комунікації та новітнім стилям став справжнім художньо-символічним ретранслятором епохи.

На шляху формування загальнолюдського культурно-мистецького простору важливу символотворчу роль відігравали класичні шедеври українського пейзажного живопису ХІХ ст. Вони уособлювали індивідуальні мистецькі й націєтворчі прагнення, спрямовані на пізнання природи та народу України. Об'єктами уваги художників ставали реалістичні зображення різних сторін культурно-історичного буття українського люду. Предметність багатомірного «українського світу», візуалізована у художньо-образній двомірній площині, є аналітико-синтезованим мистецьким втіленням пізнавальних інтенцій щодо неперервності просторово-часових вимірів становлення образу України як окремішнього «краю», «країни» та «держави».

Характерною особливістю українського пейзажного живопису було привернення уваги до історичної тематики та лірично-поетичне оспівування природного краєвиду. Художньо-образне осмислення історичних подій та важливості ролі природного ландшафту в емоційно-чуттєвих творах вітчизняних та зарубіжних художників-пейзажистів узагальнювались у символічний образ України ХІХ ст.

У дошевченківський період у пейзажному живописі панували академічні традиції класичної російської пейзажної школи. Імперська академія дала початок новим демократичним стилям у мистецтві.

Шевченківський період в історії світового мистецтва і культури був найяскравішим прикладом якісного рівня міжетнічної комунікації й цілком оригінальним явищем. Т.Г.Шевченко мав особливе натурфілософське осмислення природних станів та явищ і художньо-образного відтворення значимих символічних доміант, які значно вплинули на формування характеристик народу й заклало в наступних поколіннях світоглядний контент українськості.

У післяшевченківський період значний вплив на його формування мало утворення мистецьких спеціалізованих освітніх закладів і утримання їх на кошти доброчинників. Мистецькі об'єднання з'явилися в Одесі й Харкові, Києві і Львові та у інших українських містах.

Отже, відтворення природних та історичних пам'яток України ХІХ ст. художньо-мистецькими засобами склалося у символічний образ краю, що увібрав у себе візуально-чуттєве уявлення про природу, історію та людей.